

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ У ВИРОБНИЧОМУ ПРОЦЕСІ ПІДПРИЄМСТВА

*Бондаренко М. О., магістрант 2 курсу
факультету програмної інженерії та бізнесу
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»*

*Філіпковська Л. О., канд. техн. наук, доцент,
доцент кафедри економіки та публічного управління*

Одним із перспективних шляхів економічного зростання підприємств є інноваційний розвиток. Наукові дослідження й практичні результати показують, що інноваційні перебудови на сучасному етапі розвитку суб'єктів господарювання можуть забезпечити високі показники економічного розвитку, підвищити конкурентоспроможність й експортний потенціал сучасних підприємств, а також вирішити економічні, екологічні й соціальні проблеми [1].

Інноваційна діяльність є основною складовою процесу забезпечення успішного функціонування підприємств. Тому сучасні економічні умови вимагають розроблення й впровадження нових результатів наукових досліджень та науково-технічних досягнень, ефективної організації цих робіт, зниження інноваційних ризиків, стратегічного управління в інноваційній діяльності кожного підприємства в країні. Інноваційний розвиток підприємства сприяє досягненню інших цілей. Використання інновацій дозволяє підприємству ефективніше використовувати свої ресурси, сприяє інноваційному зростанню підприємства та ресурсному зростанню.

Мета роботи – розглядання економічних умов, можливостей та перспектив інноваційного розвитку виробничого підприємства.

Інноваційний процес – це систематична діяльність, спрямована на створення та впровадження нових ідей, продуктів, технологій або методів роботи в організації або суспільстві. Він включає всі етапи розробки, випробування і комерціалізації інновації. Інноваційний розвиток є ключовим фактором економічного зростання та конкурентоспроможності різних галузей та країн [1].

Інноваційний розвиток підприємства – це процес впровадження нових ідей, технологій та методів щодо створення нової продукції та управлінських процесів на основі використання наявних засобів і можливостей підприємства. Такий процес веде до підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання та його економічної і фінансової стійкості.

Розглянемо чинники, що сприяють або стримують інноваційний розвиток підприємства. До переліку чинників, що сприяють інноваційному розвитку, відносяться такі [2]:

1. Екзогенні (зовнішні):

- удосконалення та динаміка ринків збуту та попиту споживачів;
- розвинення конкурентної політики;
- збереження науково-технічного потенціалу та державна підтримка;
- законодавство у сфері інноваційної політики;
- розвинення інноваційної інфраструктури.

2. Ендогенні (внутрішні):

- прагнення збільшення обсягу продажів;
- наявність фінансових та матеріально-технічних ресурсів;
- націленість на максимізацію прибутку у довгостроковому періоді;
- здатність сприймати зміни, нововведення, можливість самореалізації;
- встановлення прав на інтелектуальну власність;
- розвинення умов творчої праці та матеріальні стимули.

Стримують інноваційний розвиток такі чинники:

1. Екзогенні:

- недостатня кількість та різноманітність джерел фінансування;
- нестача фінансування з боку держави, зниження попиту товарів;
- висока вартість технологічних нововведень;
- недостатність науково-технічного співробітництва;
- вплив наукових кадрів;
- відсутність інформаційної бази щодо інноваційних проєктів.

2. Ендогенні:

- нестача власних коштів;
- нестача кваліфікованого персоналу;
- невизначеність економічної вигоди від інтелектуальної власності;
- недостатність матеріально-технічної та наукової бази;
- недостатня орієнтація на інноваційну діяльність;
- відсутність матеріальних стимулів;
- орієнтація на усталені ринки та короткострокову окупність.

Необхідно підкреслити на доцільність інвестицій у співробітника дослідницького та конструкторського відділів виробничих підприємств у вигляді підвищення кваліфікації. Підготовка робочої сили в інноваційному виробництві веде до зростання продуктивності праці співробітника і до максимізації прибутку суб'єкта господарювання. Варто зазначити, що рівень кваліфікації характеризується середньорічним виробленням персоналу, який бере участь в інноваційному процесі.

Тобто сьогодні вплив інноваційного фактору на виробництво є ґрунтовним і комплексним. Ясним і прозорим є те, що активізація інноваційної діяльності підприємств – головна запорука здійснення сучасних різноманітних реформ, особливо в умовах воєнного стану [4].

До заходів, які спрямовані на вирішення проблем, що витікають із умов стримування інноваційного розвитку виробничого підприємства, можна віднести:

1. Створення єдиної функціонуючої національної інноваційної системи, зростання інноваційної активності виробничих підприємств країни.

2. Моніторинг та діагностика інноваційного стану суб'єктів господарювання, формування загальнодержавної системи пошуку, збору, накопичення, оброблення, зберігання та надання інформації у сфері інноваційного розвитку.

3. Забезпечення використання існуючого науково-технічного дороблення щодо його інноваційного впровадження.

4. Посилення кадрової роботи підприємства.

Крім того, необхідним є забезпечення фінансування фундаментальних досліджень, створення нових та розвиток існуючих технологічних парків, вільних економічних зон та залучення інвестицій в модернізацію виробництва [3–5].

Створення ефективної системи впровадження інновацій на підприємстві повинно ґрунтуватись на дослідженні її складових, за допомогою яких можна поетапно втілити інноваційні ідеї та рішення. Впровадження інновацій дозволяє підприємству отримати додатковий прибуток, який воно може спрямувати на подальший розвиток і фінансування нових інноваційних проєктів.

Література

1. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. Харків: ІНЖЕК, 2003. 308 с.

2. Костюк А. К., Бояринова К. О. Інноваційний розвиток підприємств: економічні умови, проблеми та перспективи. Актуальні проблеми економіки та управління : збірник наукових праць молодих вчених. 2011. Вип. 5. С. 30–33.

3. Свінарьова Г. Б. Перехідні зміни систем управління підприємством та їх вплив на інноваційний потенціал підприємства. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2021. № 2 (16). С. 87–91.

4. Підтримка інвестицій у промисловість України в умовах війни та повоєнного відновлення. Національний інститут стратегічних досліджень, травень, 2023 р. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-investytsiy-u-promyslovist-ukrayiny-v-umovakh-viyny-ta> (дата звернення: 27.12.2023).

5. Пакуліна А. А., Євсєєв А. С. Інноваційна та креативна економіка як умова модернізації національного господарства України. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 192–200.